

THE GEODEMOGRAPHIC EVOLUTION OF THE POPULATION IN THE CITIES OF TRANSYLVANIA (PERIOD 1989-2016)

Ramona Flavia Rațiu, Assoc. Prof., PhD; Talita Pascu, Assist., PhD – "Dimitrie Cantemir" University; Lucian Moldovan, Assist. PhD Candidate, "Dimitrie Cantemir" University

Abstract: The present study aims to analyze the demographic evolution of the cities of the geographic-historical province of Transylvanian, based on the censuses from 1992-2011. The geodemographic evolution of the urban population in the geographic-historical province of Transylvanian was mainly due to the migratory growth, the values of the natural growth and the increase of the urban population through administrative measures of minor importance. The factors that have led to the decrease of the urban population are: natural and negative migration in the conditions of the decline of industry and legislative changes related to land ownership (Land Fund Law 18/1991). The decline in urban population in large cities is due to the strong increase in the cost of living. The population growth balance has leaned towards small and medium-sized towns.

Keywords: Cities, population growth rate, Transylvania

Introducere

După anul 1990 România a intrat într-o nouă etapă geo-demografică ce se caracterizează sub forma creșterii mobilității teritoriale a populației tinere. Până în 1990 excedentul natural a contracarat fluxurile migrației ale minorităților (germani și evrei în mod special). Situația s-a modificat imediat după căderea comunismului, sporul natural devenind negativ în mediul rural încă din 1991 iar în mediul urban din 1994 (I. Muntele, 1998). Ca factor determinant în dinamica populației urbane se adaugă modificarea raporturilor rural-urban, diminuarea fluxurilor migrației dinspre rural spre urban și chiar inversarea acestuia prin migrarea populației urbane spre spațiul rural învecinat (poluare mai redusă, prețuri mai mici ale locuințelor și terenurilor etc), fenomen specific în special orașelor mari.

Studiul își propune analiza evoluției demografice a orașelor din provincia geografico-istorică Transilvania, pe baza recensămintelor din 1992-2011. Se vor analiza: creșterea absolută, ritmul de creștere iar pe baza componentelor mișcării naturale și a celei teritoriale, se vor identifica factorii care au stat la baza dinamicii populației.

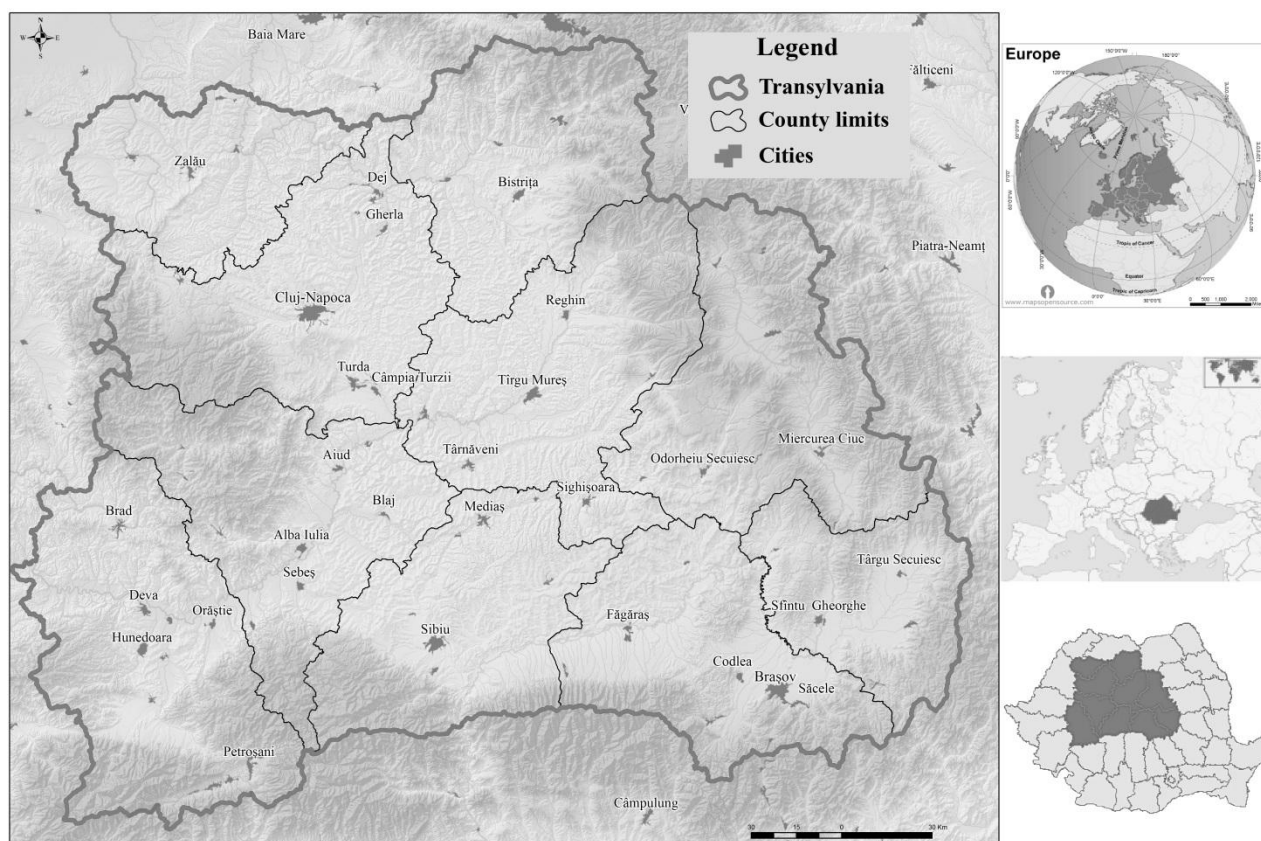

Fig.1. Așezarea provinciei geografico-istorice Transilvania

Provincia geografico-istorică Transilvania este definită (Pop, P. Gr.,2013) ca fiind teritoriul cu suprafața de 57056 kmp, situat în partea centrală a României, care cuprinde 10 județe: Cluj (Cluj), Sălaj (Zalău), Bistrița-Năsăud (Bistrița), Alba (Alba Iulia), Mureș (Târgu Mureș), Harghita (Miercurea-Ciuc), Hunedoara (Deva), Sibiu (Sibiu), Brașov (Brașov) and Covasna (Sfântu Gheorghe).

Table 1 Populația urbană a provinciei geografico –istorice Transilvania, la Recensămintele din anii 1992, 2002 și 2011 (insse.ro)

Nr. Crt.	Provincia geografico-istorică		Anul					
			1992		2002	2011		
			Nr.	%	Nr	%	Nr.	%
1	Transilvania	Total	5249049	100	5126527	100	5061034	100
		Urban	2794927	53,24	2776346	54,15	2703930	53,42
2	România	Total	23143860	100	22779441	100	22480599	100
		Urban	12478618	53,91	12545274	55,07	12735043	56,65

Gradul de urbanizare în Transilvania este de peste 50% în toată perioada analizată. Comparativ cu media națională, valorile acestuia sunt mai reduse.

1. Metodologie

Pentru acest studiu au fost folosite Recensămintele populației din anii 1992,2002 si 2011, precum și data de pe site-ul Institutului Național de Statistică.S-au folosit metode și tehnici GIS pentru a se evidenția diferite categorii de orașe din punct de vedere al evoluției demografice, pentru a se face analize la diferite nivele și a se sintetiza datele obținute la nivel de localități.

Evoluția numerică a populației urbane din Transilvania este analizată în funcție de: caracteristicile dimensionale ale orașului, accesibilitate (poziția sa față de drumurile europene, autostrăzi, magistrale feroviare), poziția sa față de polii de creștere (Cluj Napoca, Brașov) și polii de dezvoltare (Tîrgu Mureș, Sibiu) cei mai apropiați.

2. Centrele urbane din Transilvania

La recensământul din anul 2011, pe teritoriul Transilvaniei existau 85 de orașe cu un număr total de 2703930 locuitori. Dimensional, majoritatea orașelor, 50 din cele 85, se încadrează în categoria orașelor mici, cu mai puțin de 20.000 de locuitori (Tabelul 2, fig.2).

Tabel. 2. Clasificarea dimensională a orașelor din provincia geografico- istorică Transilvania (insse.ro)

Nr. Crt.	Categoria dimensională	Număr locuitori	Număr orașe
1	sub 10 000 locuitori	204251	30
2	între 10.000-20.000 locuitori	278638	20
3	20.000-50.000 locuitori	712753	23
4	50.000-100.000 locuitori	571968	8
5	peste 100.000 locuitori	936320	4

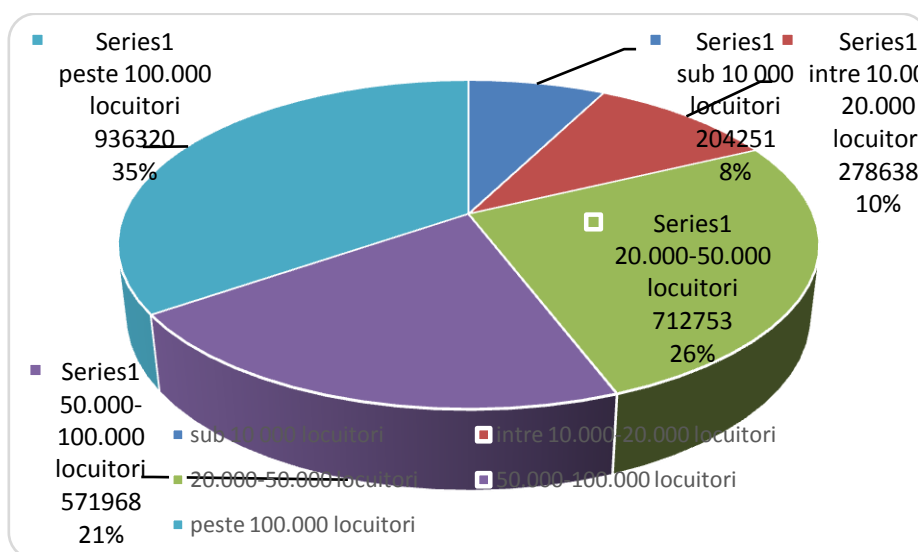

Fig. 2. Populația urbană din Transilvania, pe categorii dimensionale de orașe, în 2011

Conform ierarhizării orașelor din România, (Legea 351 din 2001) orașele din se împart în trei categorii orașe de rang I care cuprind municipiile de importanță națională, cu influență potențială la nivel european: Brașov, Cluj Napoca; orașe de rang II – municipiile și orașe de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități și orașe de rangul III.

Dacă se ia în considerare gradul și zona de influență (Ilinca N., 2009), precum și condițiile social economice postdecembriste, orașele din provincia geografico-istorică Transilvania se împart în :

- centre nodale sau poli de creștere, cu sferă de influență între 60-100 km cu populație numeroasă (peste 100000 locuitori) ” cu raporturi pe linie economică, sanitară culturală și comercială” categorie în care intră: Brașov, Cluj Napoca, Tîrgu Mureș, Sibiu;

-orașe ” centre de echilibru”, de mărime demografică medie, cu o amplasare favorabilă în teritoriu, cu funcție comercială sau la contactul unităților de relief principale: Bistrița , Alba Iulia, Zalău, Mediaș, Hunedoara, Deva, Sfântu Gheorghe, Turda;

- centre de atracție zonală, cu populație cuprinsă între 20.000-30.000 cu aria de influență ce depășește teritoriul lor administrativ: Lupeni, Câmpia Turzii, Vulcan, Sebeș, Săcele, Sighișoara, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Dej, Făgăraș, Miercurea Ciuc, Petroșani
- orașe, cu populație mai mică de 20.000 de locuitori, categorie în care se încadrează 50 din cele 85 de centre urbane de pe teritoriul analizat.

3. Evoluția geodemografică a populației urbane din Transilvania

Față de recensământul din 1992, populația urbană a scăzut cu 90997 locuitori. Scăderea numărului de locuitori (sporul total negativ) al populației înregistrat în cele 85 de orașe existente în anul 2012 s-a realizat în principal prin sporul migratoriu și prin cel natural, în timp ce aportul orașelor noi a fost destul de redus.

3.1 Sporul total

Populația regiunii geografico-istorice Transilvania a scăzut în perioada 1992-2012 cu 3,3%. Față de această valoare medie s-au identificat mai multe situații:

a. *Centre urbane cu scăderi mai mari de 10% (fig. 3) :*

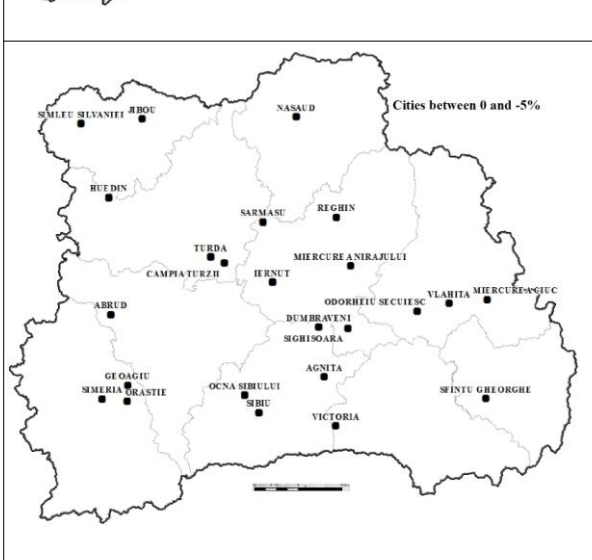
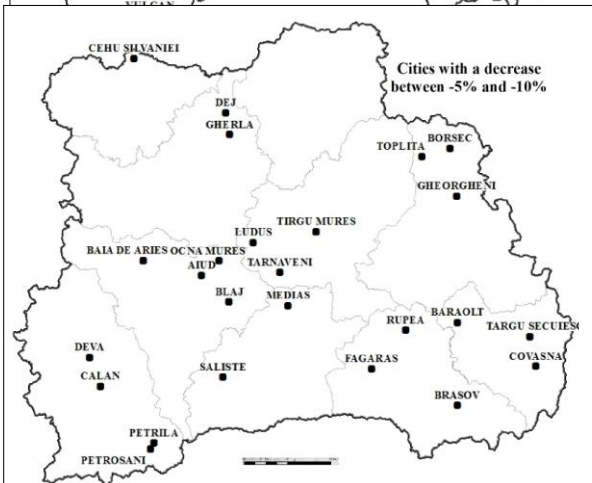
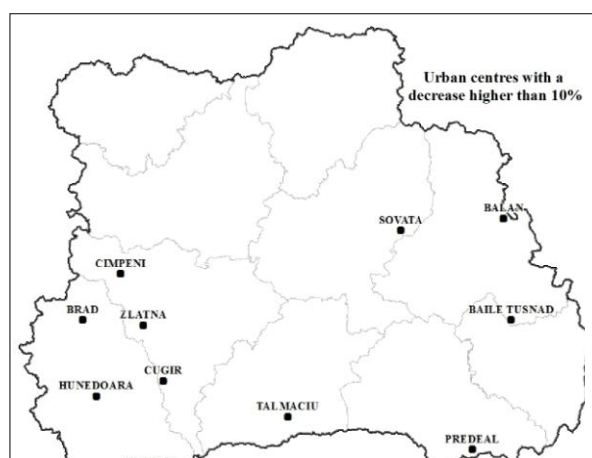
- centre urbane de rangul III, foste orașe monoindustriale : Bălăn, Tâlmăciu, Uricani, Cugir, Zlatna, stațiuni balneoclimaterice : Predeal, Băile Tușnad, Sovata;
- municipii :Lupeni, Brad, Vulcan, Hunedoara dezvoltate inițial ca centre ale industriei extractive.

b. *Orașe cu scăderi între -5% și -10% (fig.4)*

- municipii reședință de județ: Târgu Mureș, Deva, Brașov
- municipii: Târnăveni, Mediaș, Petroșani, Făgăraș, Blaj, Dej, Toplița, Aiud, Gheorghieni, Ludus, Săliște, Gherla
- orașe ale industriei extractive: Ocna Mureș, Baia de Arieș, Călan
- orașe agricole: Cehu Silvaniei
- orașe stațiuni balneo-climaterice: Covasna, Borsec

c. *Orașe între 0 și -5% (fig.5), media provinciei geografico-istorice Transilvania:*

- municipii reședință de județ: Sibiu
- municipii: Orăștie, Sfântu Gheorghe, Municipiul Sighișoara, Câmpia Turzii, Turda, Reghin, Vlăhița, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc

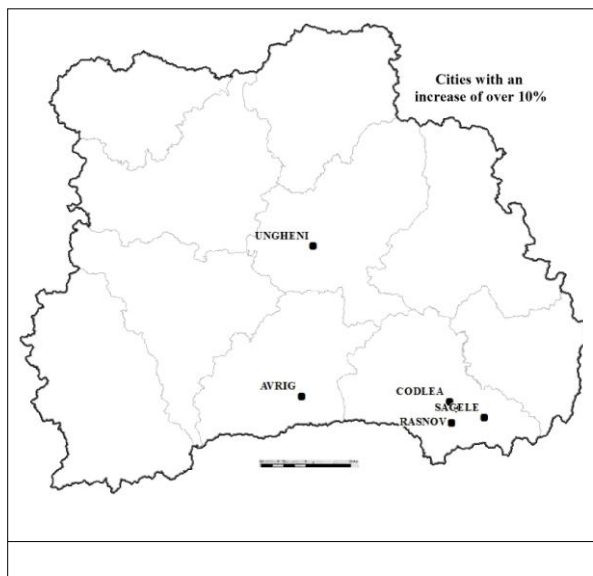
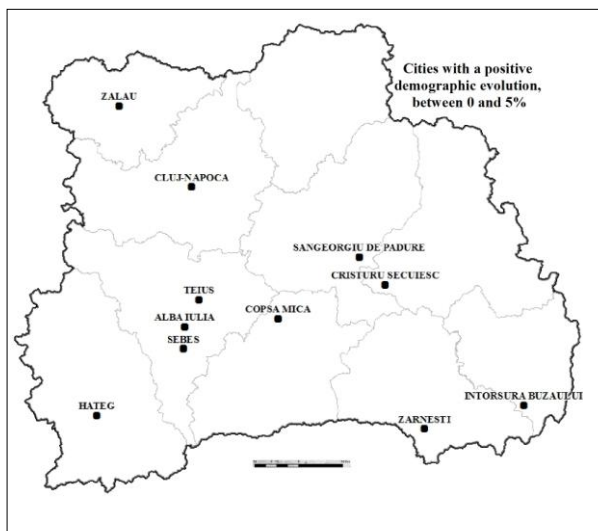

- orașe : Huedin, Victoria, Ocna Sibiului, Năsăud, Agnita, Vlăhița, Șimleul Silvaniei, Simeria, Sărmașu, Jibou, Iernut, Dumbrăveni, Abrud, Miercurea Nirajului, Geoagiu

d. Orașe cu evoluție demografică pozitivă, între 0 și 5% (fig.6)

- municipii reședință de județ: Cluj Napoca, Zalău, Alba Iulia

- municipii: Sebeș,

- orașe: Sângeorgiu de Pădure, Cristuru Secuiesc, Zărnești, Hațeg, Teiuș, Întorsura Buzăului

e. Orașe cu creșteri relative între 5 și 10% (fig.7)

- orașe: Cisnădie, Aninoasa, Miercurea Sibiului, Beclean, Sângeorz Băi

- municipiul reședință de județ Bistrița

f. Orașe cu creșteri de peste 10% (fig.8)

- municipii: Săcele, Codlea

-orașe: Râșnov, Ungheni,Avrig, Ghimbav.

3.2. Bilanțul natural și teritorial

Creșterea populației urbane are loc sub influența bilanțului natural, al bilanțului migratoriu și al modificărilor în rețeaua de orașe.

Din punct de vedere al valorilor bilanțului teritorial și natural și influența lor asupra sporului total se înregistrează următoarele situații:

- Centre urbane cu spor total pozitiv rezultat din:

Valori negative ale bilanțului natural caracterizează 42 dintre orașele din arealul studiat însă doar 6 reușesc să compenseze prin bilanțul teritorial pozitiv Cristuru Secuiesc, Sângeorgiu de Pădure, Teiuș, Cluj Napoca, Ungheni, Miercurea Sibiului

La acestea se adaugă situația în care atât bilanțul natural, cât și cel teritorial prezintă valori pozitive pt. orașele (18): Zalău, Bistrița, Alba Iulia, Săcele, Codlea, Sângeorz-Băi, Sebeș, Hațeg, Zărnești, Avrig, Întorsura Buzăului, Beclean, Râșnov, Aninoasa, Copșa Mică, Jibou, Cisnădie, Ghimbav

- Centre urbane cu spor total negativ rezultat din

- bilanț natural și teritorial negativ (39): Rupea, Geoagiu, Simeria, Dej, Sovata, Cîmpeni, Abrud, Baia de Arieș, Iernut, Petrila, Sărmașu, Predeal, Covasna, Cugir, Ocna Sibiului, Blaj, Mediaș, Vlăhița, Petroșani, Săliște, Baraolt, Sighișoara, Vulcan, Luduș, Cehu Silvaniei, Odorhei, Târnăveni, Aiud, Deva, Zlatna, Hundeoara, Ocna Mureș, Toplița, Sibiu, Miercurea Ciuc, Turda, Brașov, Miercurea Nirajului, Borsec

- bilanț natural pozitiv și bilanț teritorial negativ (22): Gheorgheni, Orastie, Sfântu Gheorghe, Călan, Lupeni, Șimleu Silvaniei, Brad, Năsăud, Băile Tușnad, Reghin, Tîrgu Mureș, Gherla,

Agnita, Victoria, Bălan, Huedin, Uricani, Dumbrăveni, Tălmăciu, Târgu Secuiesc, Făgăraș, Câmpia Turzii

Pentru această perioadă , pe baza analizei aportului sporului natural și al celui migratoriu în sporul total al populației se pot separa: orașe cu evoluția populației influențată predominant din bilanțul migratoriu categorie în care intră cea mai mare parte a orașelor din Transilvania și orașe cu predominarea sporului natural: Alba Iulia, Zalău și Hațeg.

3.3. Modificări în rețeaua de orașe

Între anii 1992-2012 au avut loc modificări în rețeaua urbană, ca urmare a creșterii numărului de orașe. În perioada 1994-2002 au intrat în categoria centrelor urbane localitățile: Teius (1994), Baia de Arieș (1998), Geoagiu (2000), Ghimbav 2002, iar în perioada 2003 – 2004 au fost declarate orașe următoarele: Sărmașu, Sângeorgiu de Pădure, Ungheni (MS), Miercurea Sibiului, Săliște (SB), Miercurea Niraj.

Concluzii

Evoluția geodemografică a populației urbane din provincia geografico-istorică Transilvania s-a realizat, în principal prin sporul migratoriu , valorile sporului natural și creșterea populației urbane prin măsuri administrative având o importanță redusă. Factorii care au determinat scăderea populației urbane sunt: sporul natural și migratoriu negativ în condițiile declinului industriei și schimbărilor legislative referitoare la proprietatea asupra terenurilor (Legea fondului funciar 18/1991). Scăderea populației urbane în orașele mari se datorează creșterii puternice a costului vieții . Balanța creșterii populației a înclinat spre orașele mici și mijlocii.

BIBLIOGRAPHY

- Ilinca N. (1999) Geografia umană , populația și așezările omenești, Editura Corint, București
- Ilinca N. (2009) Geografia umană , populația și așezările, Editura CD Press, București
- Muntele I., (1994), „Tendințe recente în evoluția numerică a populației României”, Lucrările seminarului geografic „Dimitrie Cantemir”, nr. 13-14
- Pop. P. Gr., (2013), „The geographical-historical provinces of Romania
- Stoian, L.C. et all (2012), *Cluj-Napoca urban growth from 1250 to 2012. A geographical information system approach*, Studia Universitatis Babes-Bolyai, Geographia . Apr2013, Vol. 58 Issue 1, p133-140. 8p.